

УДК 343.346

В.В. ЄМЕЛЬЯНЕНКО, Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННЕ ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ

Ключові слова: незаконне заволодіння транспортним засобом, звільнення від кримінальної відповідальності

Кримінальний кодекс України (далі – КК) містить ряд норм, що дозволяють або зобов'язують суд при наявності певних умов звільнити особу від кримінальної відповідальності. Вони закріплені як у Загальній, так і в Особливій частинах КК.

Загальна частина містить положення, що стосуються так званих загальних видів звільнення від кримінальної відповідальності [1, с.64]. Ці норми мають узагальнюючий характер і поширюються на певних осіб, що вчинили злочини певної тяжкості (статті 45-49, 86, 87, ч.1 ст.97, ст.106 КК).

В Особливій частині містяться кримінально-правові норми про звільнення від кримінальної відповідальності за конкретні злочини. Частина 4 ст.289 КК є однією з них. Відповідно до неї, звільняється від кримінальної відповідальності судом особа, яка вперше вчинила дії, передбачені цією статтею (за винятком випадків незаконного заволодіння транспортним засобом із застосуванням насильства до потерпілого чи погрозою застосування такого насильства), але добровільно заявила про це правоохоронним органам, повернула транспортний засіб власнику і повністю відшкодувала завдані збитки.

В кримінально-правовій літературі окремі проблеми зазначеного виду звільнення від кримінальної відповідальності розглядалися в роботах таких авторів, як Ю.В. Баулін, О.А. Білик, Ю.Ф. Іванов, В.В. Кузнецов та ін. [1,

с.260-266; 2, с.4-7; 3, с.168-169; 4, с.77-79]. Проте, незважаючи на позитивну роль цих досліджень, деякі судження, що були в них висловлені, є спірними або потребують додаткової аргументації чи уточнення. Крім того, ряд положень ч.4 ст.289 КК України, на нашу думку, вимагає доопрацювання. Тому метою статті є формулювання науково обґрунтованих рекомендацій щодо удосконалення відповідної кримінально-правової норми та практики її застосування. Її новизна полягає в авторських пропозиціях щодо удосконалення редакції ч.4 ст.289 КК.

Законодавець пов'язав звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом з позитивною посткримінальною поведінкою винного. Будучи одним із правових засобів забезпечення відшкодування шкоди від злочину, положення ч.4 ст.289 КК стимулюють особу повернути транспортний засіб і відшкодувати завдані злочином збитки, в результаті чого певною мірою нейтралізується суспільна небезпечність як вчиненого діяння, так і самого злочинця.

Даний вид звільнення від кримінальної відповідальності є безумовним, тобто рішення про нього остаточно приймається судом одноразово та не ставиться в залежність від подальшої поведінки винного. Таке звільнення має обов'язковий (імперативний) характер. За наявності всіх зазначених у ч.4 ст.289 КК умов суд зобов'язаний (а не вправі) прийняти рішення про звільнення особи від кримінальної відповідальності [5, с.16]. У цьому полягає державна гарантованість заохочення позитивної посткримінальної поведінки винного.

Для застосування ч.4 ст.289 КК досить установити відповідність фактичних обставин справи умовам, з якими законодавець пов'язує звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом, тобто передбаченим законом обставинам, наявність яких обов'язкова для цього виду звільнення. Розглянемо їх.

1. Винний повинен вчинити незаконне заво-

лодіння транспортним засобом вперше.

Це положення поширюється як на закінчений злочин, так і на готування або замах на злочин, а також на будь-якого співучасника незаконного заволодіння транспортним засобом незалежно від виконуваної ним у злочині ролі.

Особа вважається такою, що вчинила цей злочин вперше, якщо вона: а) раніше фактично не вчиняла злочину, передбаченого ст.289 КК; б) вчиняла раніше цей злочин, але до моменту вчинення нового незаконного заволодіння транспортним засобом минули строки давності притягнення особи до кримінальної відповідальності; в) вчиняла раніше цей злочин, була засуджена за нього, однак судимість погашена або знята у встановленому законом порядку; г) вчиняла цей злочин, але була на законних підставах звільнена від кримінальної відповідальності за нього [1, с.261].

З цього можна зробити висновок, що даний вид звільнення може бути застосований і до осіб, які вчинили інші злочини. Тобто застосуванню ч.4 ст.289 КК не перешкоджає вчинення винним перед або після незаконного заволодіння транспортним засобом якого-небудь іншого злочину (наприклад, крадіжки, грабежу, хуліганства тощо).

Законом не встановлено яких-небудь обмежень для повторного застосування ч.4 ст.289 КК до осіб, які раніше вже звільнялися від кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом з цієї підстави та через певний проміжок часу знову вчинили цей злочин. Вважаємо, що таке рішення навряд чи можна визнати правильним. У подібних випадках, коли очевидні антисоціальні установки особи, створюється ілюзія безкарності винних, що перешкоджає запобіганню вчинення нових злочинів як засудженими, так і іншими особами. Тому застосовувати повторно до таких осіб положення ч.4 ст.289 КК недоцільно, що необхідно закріпити у відповідній нормі. Строк, який має минути з моменту попереднього звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне

заволодіння транспортним засобом, слід встановити рівним трьом рокам. Цей проміжок часу, на нашу думку, є не занадто коротким і не занадто тривалим, а саме достатнім для досягнення цілей застосування цього кримінально-правового інституту.

Таким чином, ч.4 ст.289 КК пропонується доповнити словами, наприклад, такого змісту: *«Особа, яка протягом трьох років до вчинення цього злочину звільнялася від кримінальної відповідальності з цієї підстави, не може бути повторно звільнена від кримінальної відповідальності згідно з цією статтею».*

2. Винним повинно бути вчинене незаконне заволодіння транспортним засобом без застосування насильства до потерпілого.

Використання при вчиненні злочину насильства виключає застосування ч.4 ст.289 КК.

Законодавче формулювання відповідного положення виглядає так: *«... (за винятком випадків незаконного заволодіння транспортним засобом із застосуванням будь-якого насильства до потерпілого чи погрозою застосування такого насильства)...»* (курсив наш. - В.Є.).

У зв'язку з цим виникає ряд питань.

По-перше, не зовсім ясно, про яке насильство йдеться. Як відомо, насильство може бути фізичним і психічним, при цьому психічне насильство включає як погрозу застосування фізичного насильства, так і інші види погроз. Із цього, здавалося б, можна зробити висновок, що особа не може бути звільнена від кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом, поєднане, наприклад, з погрозою розголошення відомостей, які потерпілий бажав зберегти в таємниці, оскільки подібна погроза також є психічним насильством.

По-друге, законодавець говорить про погрозу застосування *«такого»* насильства, але не розкриває, якого саме. Отже, можна допустити, що йдеться й про погрозу застосування психічного насильства. Однак таке судження є внутрішньо суперечливим.

На наш погляд, це свідчить про допущені законодавцем у ч.4 ст.289 КК дефекти юри-

дичної техніки. Очевидно, що під насильством законодавець має на увазі фізичне насильство, а саме - небезпечне й таке, що не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого. Говорячи ж про погрозу застосування «такого» насильства, відповідно, мається на увазі погроза застосування фізичного насильства (кваліфікуючі ознаки частин 2 і 3 ст.289 КК).

Виходячи з цього, ч.4 ст.289 КК слід доповнити вказівкою на фізичний характер насильства: «(...із застосуванням *фізичного насильства* до потерпілого чи погрозою його застосування)».

Під потерпілим у цьому випадку необхідно розуміти не лише власника, користувача або володільця транспортного засобу, але також і всіх інших осіб, здатних перешкодити вчиненню злочину, щодо яких у зв'язку з цим застосовується насильство.

У науці кримінального права зверталася увага на те, що потерпілий може при вчиненні злочину перебувати в такому стані, при якому для вчинення задуманого злочинцю не потрібно застосовувати до нього якого-небудь насильства [6, с.452-453]. Крім того, незаконне заволодіння транспортним засобом може вчинюватися за відсутності його власника (користувача, володільця), але в присутності сторонніх осіб, здатних перешкодити вчиненню посягання. Насильство в цих випадках застосовується винним саме щодо таких осіб, тому що вони є перешкодою для реалізації злочинного умислу на незаконне заволодіння транспортним засобом.

3. Винний повинен добровільно заявити про вчинений злочин правоохоронним органам.

Це означає, що особа без будь-якого зовнішнього примусу безпосередньо або за допомогою інших осіб добровільно повідомляє в будь-якій формі (усній, письмовій, за допомогою Інтернету тощо) органам дізнання, слідства, прокуратури або суду про те, що нею вчинене незаконне заволодіння транспортним засобом. Мотиви такої поведінки можуть бути різними і юридичного значення не мають (докори сумління, каяття, страх перед

покаранням тощо). При цьому ініціатива може виходити не лише від винного, але й від інших осіб, наприклад, його родичів чи близьких. Однак саме рішення про добровільну заяву винний повинен прийняти самостійно.

Законодавець не дає відповіді на питання про час такої добровільної заяви. З аналізу тексту частини 4 ст.289 КК можна зробити висновок, що добровільно повідомити про вчинення незаконного заволодіння транспортним засобом винний може як до порушення щодо нього кримінальної справи, до притягнення його до кримінальної відповідальності, так і після цих подій.

Виходячи з цього, заяву можна було б вважати добровільною і в тому випадку, коли вона зроблена на досудовому слідстві за таких обставин, коли винний зрозумів неминучість свого викриття у вчиненні злочину та вирішив удатися до відповідних «хитрощів» у вигляді «добровільної» заяви (з наступним поверненням транспортного засобу власнику та відшкодуванням завданих збитків). Таке рішення навряд чи можна визнати правильним.

Тому, на перший погляд, можна погодитися з думкою, що добровільною слід вважати тільки таку заяву, яку винний зробив до того, як про факт вчинення ним злочину стало відомо правоохоронним органам [7, с.1007].

Проте на практиці можуть бути ситуації, за яких винний об'єктивно не має можливості заявити про вчинений злочин. Маються на увазі випадки, коли незаконне заволодіння транспортним засобом закінчується дорожньо-транспортною пригодою із заподіянням тілесного ушкодження винному.

Так, К. незаконно заволодів автомобілем Таврія з метою покататися. У процесі руху на транспортному засобі винний не впорався з керуванням і врізався в дерево. Працівники міліції, що під'їхали на місце події, викликали карету швидкої допомоги, на якій К. у непридатному стані був доставлений у лікарню [8].

У цьому випадку винний об'єктивно не мав змоги зробити добровільну заяву. Через те, що правоохоронним органам вже стало

відомо про незаконне заволодіння транспортним засобом, особа, отже, не може бути звільнена від кримінальної відповідальності. Такий підхід також навряд чи можна визнати виправданим.

На нашу думку, добровільну заяву в правоохоронні органи про вчинення злочину (юридичний факт, що за наявності інших умов припиняє відповідні кримінально-правові відносини) винний має зробити тільки в певний проміжок часу. Початковим моментом при цьому є вчинення особою злочину, передбаченого ст.289 КК, а кінцевим моментом, на нашу думку, доцільно визнати притягнення особи до кримінальної відповідальності (пред'явлення особи обвинувачення у вчиненні злочину) [9, с.7-13]. Зазначимо, що подібним чином це питання вирішене, наприклад, у ч.3 ст.175 КК (невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат), ч.4 ст.212 КК (ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)), ч.4 ст.212 КК (ухилення від сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування). Це пов'язано з тим, що навіть після порушення щодо особи кримінальної справи між винним і державою ще можливий відповідний кримінально-правовий компроміс і відновлювальна функція кримінального права все ще може бути виконана. Водночас такий підхід дозволить врахувати вищевказані випадки, коли винний об'єктивно не може добровільно заявити в правоохоронні органи про вчинений ним злочин до порушення щодо нього кримінальної справи.

Виходячи з цього, пропонуємо *de lege ferenda* доповнити відповідною вказівкою ч.4 ст.289 КК: «Звільняється від кримінальної відповідальності судом особа, яка вперше вчинила дії, передбачені цією статтею... але до притягнення до кримінальної відповідальності добровільно заявила про це правоохоронним органам...».

На наш погляд, термін «добровільно» характеризує не лише повідомлення правоохоронним органам про вчинений злочин, але й

повернення винним транспортного засобу власнику, а також відшкодування збитків.

4. *Винний повинен добровільно повернути транспортний засіб власнику.*

Це означає, що особа самостійно вирішує повернути транспортний засіб, яким вона незаконно заволоділа, відповідній особі.

Звертає на себе увагу та обставина, що в ч.4 ст.289 КК міститься припис повернути транспортний засіб винятково *власнику*. Така позиція викликає сумніви. Сам законодавець, визначаючи в п. 1 примітки до цієї статті поняття незаконного заволодіння транспортним засобом, встановив, що він може бути вилучений у власника чи користувача.

Виходячи з цього, вважаємо, що винний має повернути транспортний засіб тій особі, у якої його було вилучено, тобто власнику чи користувачу. Адже злочинець може й не знати, кому належить право власності на транспортний засіб, але чітко усвідомлювати де, звідки й коли він незаконно заволодів транспортним засобом. Не слід забувати й про те, що особи часто володіють і користуються транспортними засобами на підставі довіреності, виданої власником. Встановлення ж і повернення транспортного засобу самому власнику буде в цьому випадку не лише вкрай проблематичним, але й нераціональним, коли протиправне вилучення вчинене у правомірному користувача.

Отже, ч.4 ст.289 КК слід доповнити вказівкою на те, що транспортний засіб має бути повернуто власнику *чи користувачу* цього транспортного засобу.

Крім того, на практиці не виключені випадки, коли винним знищується транспортний засіб або приводиться в такий стан, при якому він повністю втрачає свою цінність і не може бути використаний за призначенням, а також коли він протиправно вилучається у винного. Чинна редакція ч.4 ст.289 КК не дозволяє звільнити особу в подібних випадках від кримінальної відповідальності. Вважаємо, що в цих ситуаціях (при дотриманні інших умов) винний також має бути звільнений від кримінальної відповідальності.

З урахуванням цього пропонується в ч.4 ст.289 КК після слів «повернула транспортний засіб власнику чи користувачу» додати в дужках слова «(при реальній можливості це зробити)».

5. Винний повинен добровільно повністю відшкодувати завдані збитки.

Збитки є різновидом понесеної власником (користувачем) транспортного засобу матеріальної шкоди, втрати й витрати майнового характеру, які перебувають у причинному зв'язку зі вчиненням злочином і можуть бути виражені в грошовому еквіваленті.

Як правило, їх утворюють витрати з ремонту транспортного засобу, вартість пально-мастильних матеріалів, амортизаційний знос. При неможливості повернути транспортний засіб розмір збитків установлюється, виходячи з його вартості на момент вчинення злочину.

Ми приєднуємося до позиції тих авторів, які вважають, що до збитків, які підлягають відшкодуванню винним, належать не лише прямі матеріальні збитки, але й упущена вигода [10, с.296; 11, с.191-192; 12, с.93-94]. Такий підхід відповідає чинному законодавству (ч.2 ст.22 Цивільного кодексу України) і судовій практиці.

Так, про необхідність відшкодування доходів, які потерпілий не одержав, мова йде в абз.2 п.36 постанови Пленуму Верховного Суду України від 25.12.1992 р. № 12 «Про судову практику в справах про корисливі злочини проти приватної власності» [13, с.123].

Збитки за загальним правилом можуть бути відшкодовані як самим винним, так і іншими особами, зокрема батьками чи близькими родичами [5, с.14].

Слід зазначити, що поза увагою законодавця залишилося питання про необхідність відшкодування збитків державі. Так, у процесі розслідування кримінальної справи правоохоронні органи змушені витратити часом значні кошти (на проведення експертизи, зберігання речових доказів, компенсацію свідкам, понятим тощо). Однак, відповідно до чинного кримінально-процесуального зако-

нодавства, судові витрати покладаються тільки на засуджених осіб (ст.93 Кримінально-процесуального кодексу України). Але, як відомо, при звільненні від кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом особа не засуджується, щодо неї не виноситься обвинувальний вирок. Суд у подібних випадках виносить постанову про звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ч.4 ст.289 КК. Отже, судові витрати з такої особи можна стягнути тільки в цивільно-правовому порядку. На нашу думку, покладати обов'язок по відшкодуванню винним судових витрат необхідно тією ж постановою суду, якою особа звільняється від кримінальної відповідальності.

У зв'язку з цим пропонується закріпити відповідне положення в ч.3 ст.93 Кримінально-процесуального кодексу України, а саме, після слів «Якщо підсудний буде визнаний винним, але звільнений від покарання, суд має право покласти на нього судові витрати» вказати: «Так само це питання вирішується у разі звільнення від кримінальної відповідальності з підстав, передбачених Кримінальним кодексом України».

Нині в юридичній літературі ставиться під сумнів доцільність існування розглядуваної заохочувальної норми. Так, В.В. Кузнецов вважає, що ч.4 ст.289 КК слід «негайно виключити» [4, с.79]. Свій висновок автор аргументує так.

По-перше, подібна норма відсутня в статтях, що передбачають відповідальність за викрадення майна, і є своєрідною ліцензією на викрадення транспортних засобів (цю думку розділяє й О.А. Білик [2, с.6]). По-друге, виникають труднощі в доведенні дійсних намірів злочинців при їх затриманні, коли ті можуть завчасно написати заяву про каяття за вчинене й бажання повернути транспортний засіб власнику. По-третє, випадки кримінально-правового компромісу не повинні застосовуватися до тяжких і особливо тяжких злочинів, до яких належать злочини, передбачені частинами 2 і 3 ст.289 КК [4, с.78-79].

Така позиція викликає заперечення. Вва-

жаємо, що ч.4 ст.289 КК у першу чергу орієнтована на ситуації незаконного заволодіння транспортним засобом без мети повернення його на користь винного або інших осіб, коли той заволодіває ним з метою покататися, доїхати куди-небудь тощо. У цих випадках ч.4 ст.289 КК надає винному останній шанс не стати засудженим. Крім того, навряд чи можна прийняти за аргумент відсутність аналогічної заохочувальної норми в злочинах проти власності.

Що стосується труднощів доведення дійсних намірів винного (коли той заздалегідь пише заяву в правоохоронні органи), то зазначимо, що однієї заяви недостатньо, вона має бути подана в належний час, супроводжуватися поверненням транспортного засобу власнику (користувачу, володільцю) і повним відшкодуванням завданих збитків.

Щодо того, що подібні заохочувальні норми не повинні застосовуватися до тяжких та особливо тяжких злочинів, слід заперечити таке.

Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності встановлені законодавцем щодо ряду тяжких та особливо тяжких злочинів, а не лише щодо незаконного заволодіння транспортним засобом. Наприклад, відповідні норми містять: ч.2 ст.111 КК (державна зрада), ч.2 ст.114 КК (шпигунство), ч.2 ст.255 КК (створення злочинної організації), ч.5 ст.258 КК (участь у терористичній групі чи терористичній організації), ч.4 ст.307 КК (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання з метою збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів).

Встановлюючи відповідні положення, законодавець керувався насамперед завданнями кримінально-правової політики. Досить високі вимоги, що ставляться до дій винного, дозволяють стверджувати, що на перший план виходять практичні потреби правоохоронної діяльності.

У цьому випадку звільнення від кримінальної відповідальності є важливим стимулом для позитивної посткримінальної поведінки

винного, якою він прагне максимально нейтралізувати вчинений злочин, звести нанівець його шкідливі наслідки.

З огляду на те, що кримінальний закон виконує не лише каральну, але й відновлювальну функцію, існування спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності за злочини будь-якої тяжкості слід визнати виправданим. Це стосується й незаконного заволодіння транспортним засобом.

Таким чином, викладене дозволяє зробити висновок про необхідність внесення змін до ч.4 ст.289 КК України. Її слід викласти, наприклад, у такій редакції:

«Звільняється від кримінальної відповідальності судом особа, яка вперше вчинила дії, передбачені цією статтею (за винятком випадків незаконного заволодіння транспортним засобом із застосуванням фізичного насильства до потерпілого чи погрозою його застосування), але до притягнення до кримінальної відповідальності добровільно заявила про це правоохоронним органам, повернула транспортний засіб власнику чи користувачу (при реальній можливості це зробити) і повністю відшкодувала завдані збитки. Особа, яка протягом трьох років до вчинення цього злочину звільнялася від кримінальної відповідальності з цієї підстави, не може бути повторно звільнена від кримінальної відповідальності згідно з цією статтею».

ЛІТЕРАТУРА

1. Баулін Ю.В. Звільнення від кримінальної відповідальності: Монографія. -К.: Атіка, 2004. -296 с.
2. Білик О.А. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом // Вісник Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України. -2002. -№ 6. -С.4-7.
3. Іванов Ю.Ф. Нова кримінально-правова норма за незаконне заволодіння транспортними засобами та її роль у попередженні цих злочинів // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності: Зб. наук. ст. /Донецьк.

ін-т внутр. справ. -2001. -№ 1. -С.162-171.

4. Кузнецов В.В. Кримінальна відповідальність за крадіжки: Монографія. -К.: Вид. Паливода А.В., 2005. -158 с.

5. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності» від 23.12.2005 р., № 12 // Вісник Верховного Суду України. -2006. -№ 2. -С.13-16.

6. Бойцов А.И. Преступления против собственности. -СПб.: Юрид. центр Пресс, 2002. -775 с.

7. Кримінальний кодекс України: Наук.-практ. комент. /Баулін Ю.В., Борисов В.І., Гавриш С.Б. та ін.; За заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. -Х.: Одиссей, 2006. -1184 с.

8. Архів Держинського районного суду м. Харкова. Кримінальна справа № 1-1319, 2004 р.

9. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень частини тре-

тьої статті 80 Конституції України (справа про депутатську недоторканність) від 27.10.1999 р. // Вісник Конституційного Суду України. -1999. -№ 5. -С.7-13.

10. Гавриш С.Б. Уголовно-правовая охрана природной среды Украины: Проблемы теории и развитие законодательства. -Харьков: Основа, 1994. -639 с.

11. Гуторова Н.О. Кримінально-правова охорона державних фінансів України: Монографія. -Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2001. -384 с.

12. Житний О.О. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям: Монографія. -Х.: Нац. ун-т внутр. справ, 2004. -152 с.

13. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про корисливі злочини проти приватної власності» від 25.12.1992 р., № 12 // Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах /Верховний Суд України; За заг. ред. В. Т. Маляренка. -К.: Юрінком Інтер, 2005. -С.108-124.

Емельяненко В.В. Звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом // Форум права. -2008. -№ 2. -С.111-117 [Електронний ресурс]. -Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2008-2/08evvztz.pdf>

Розглядаються питання звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом, формулюються пропозиції щодо удосконалення редакції ч.4 ст.289 КК України.

***

Емельяненко В.В. Освобождение от уголовной ответственности за незаконное завладение транспортным средством

Рассматриваются вопросы освобождения от уголовной ответственности за незаконное завладение транспортным средством, формулируются предложения по усовершенствованию редакции ч.4 ст.289 УК Украины.

***

Emelyanenko V.V. Clearing of the criminal liability for illegal acquisition a vehicle

Questions of clearing of the criminal liability for illegal acquisition a vehicle are considered, offers on improvement of edition p.4 clause 289 CC of Ukraine are formulated.